

Trouw

Zaterdag & Zondag

BOEKEN

Onder redactie van C.G. van Zweden

Het uitbreken van de volksopstand geeft veel Palestijnen nieuwe hoop. Beit-Furic, Westbank

I S R A E L

4-3-09

STRAFT EEN HEEL VOLK

door Johan M. Snoek

Op een conferentie te Driebergen zeien onlangs de Israëliische parlementarër Ran Cohen: „We kwamen naar het land om ons eigen leven te redden, maar nu zijn we bezig onze hoop te verliezen en onze waarden te vernietigen.“ Aan deze sombere uitspraak moest ik denken bij het lezen van een rapport over het eerste jaar 'intifada' (Palestijnse volksofstand).

Het rapport werd samengesteld door 'Al-Haq/Law in the Service of Man' (recht ten dienste van mensen), een groep van Palestijnse juristen die gelieerd is aan de Internationale Commissie van Juristen, Genève; al eerder trad deze groep in de publiciteit door in samenwerking met de Wereldraad van Kerken te Genève een brochure uit te geven over het schenden van mensenrechten in het door Israël bezette gebied.

Dit rapport is geen brochure maar een boek. De toon ervan is niet emotioneel maar betogend. Het zet de door de bezetter genomen maatregelen en acties in een kader, bespreekt de pogingen van Israëliische zijde om een rechtvaardiging aan te voeren en toetst een en ander dan aan de ook door Israël ondertekende Conventies van Genève. Gegevens werden verzameld op drie manieren: onderede afgelegde en ondertekende verklaringen van slachtoffers en/of getuigen; vragenlijsten; verslagen opgesteld door werkers in het veld. Dat de samenstelling van dit verslag geen eenvoudige zaak was moge blijken uit het feit dat tegen sommige getuigen represailles genomen werden terwijl vijf medewerkers van 'Al-Haq' zonder opgaaf van redenen gevangen genomen zijn. Het rapport is opgedragen aan deze vijf. In het volgende zal ik een beeld van de inhoud pogen te geven maar daarbij de meest schokkende bijzonderheden niet vermelden. Iets daarvan vernamen we reeds via dagblad, radio of televisie.

Geweld

Het boek bestaat uit drie delen. In het eerste – 'het gebruik van geweld' – worden cijfers verstrekt. Er vielen in dat ene jaar tenminste 400 doden en er zijn meer dan 20 000 gewonden te betreuren. Ofschoon dit eerste deel het langst is beperk ik me tot een opsomming van de voornaamste besproken onderwerpen:

1. Gebruik van fysiek geweld door het leger: schieten met scherp; plastic kogels; een politiek van aframmeling: afranseling in de praktijk; rubber kogels; traangas als een terreurmiddel; kwelling en de vernietiging van eigendom; overvallen van militairen op dorpen en vluchtelingenkampen; andere vormen van wrede behandeling ('brutality'); doods- eskaders.

2. Het verhinderen van medische behandeling; het beletten van gezondheidszorg; het verhinderen van medische hulp tijdens huisarrest; aanvallen op medisch personeel; overvallen door soldaten op ziekenhuizen; de medische behandeling in gevangnissen en gevangenkampen; maatregelen die de kwaliteit en beschik-

baarheid van de medische zorg verkleinen.

3. Provocatie door kolonisten: het gebruik van buitensporig geweld; de nederzettingenpolitiek vanaf 1967 tot heden: samenwerking tussen kolonisten en soldaten; het juridische systeem: onderzoek, vervolging en veroordeling.

De titel van het tweede deel luidt: 'Administratieve en andere maatregelen'. Het gaat om deportaties, administratieve hechtenis, administratieve hechtenis (gevangenschap zonder aanklacht of vonnis) en het opblazen van huizen. Deze drie maatregelen hebben als punt van overeenkomst dat ze uitgevoerd worden zonder voorafgaand proces en zonder dat er beroep mogelijk is gebaseerd op de weerlegging van een beschuldiging.

Een 3 000 à 4 000 Palestijnen ondergingen administratieve hechtenis. Dat gaat om te beginnen om zes maanden maar de termijn kan telkens verlengd worden, zonder beperking. Soms blijkt, nadat een woning opgeblazen werd, dat de beschuldiging ingebracht tegen een van de bewoners ongegrond was. Men krijgt korte tijd (soms te kort) om het huisraad naar buiten te brengen. Volgens 'Al-Haq' is deze vorm van collectieve straf uniek: hij wordt nergens anders ter wereld toegepast. Een van de opgeblazen huizen

werd bewoond door 18 mensen, onder wie de grootmoeder van 85 jaar en een baby van een dag.

Tijdens aan een dorp of stad opgelegd huisarrest krijgt men soms verlof op een bepaald uur levensmiddelen te gaan kopen maar soms ook wordt dat niet toegestaan. Wie zich toch buiten waagt loopt de kans beschoten of afgeranseld te worden. In een vluchtelingenkamp waren er op de twaalfde dag van het huisarrest tweehonderd inwoners met gebroken ledematen. Het Rode Kruis heeft hiertegen geprotesteerd.

Infra-structuur

Telkens wordt een bepaald gebied gesloten verklaard. Dan mag er niemand uit of in dus ook geen journalisten. Dit wordt verdedigd met de bewering dat de aanwezigheid van de media het houden van demonstraties tegen de bezetter zou bevorderen. „Maar,“ zo betoogt Al-Haq, „er was nimmer een televisie-team ter plekke wanneer er iemand gedood werd.“ De aanwezigheid van de pers dwingt de soldaten dus tot matiging. Onder de verzameltitel „onderdrukking van de Palestijnse infra-structuur“ komen in het derde deel aan de orde: Economische sancties, het beletten van onderwijs en verbieden van verenigingen. Om met het laatste te beginnen: Pales-

tijnse vakorganisaties zijn verboden en sommige leiders ervan werden gedeporeerd. De grootste Palestijnse vrouwenorganisatie, opgericht in 1965, zette naai- en borduurcursussen op en hield zich bezig met liefdadigheid: hulp aan wezen en medische zorg voor de minst draagkrachtigen, maar ook financiële steun aan de slachtoffers van de bezetting. Deze organisatie is nu ook verboden.

Centra van onrust

Universiteiten en scholen werden, als 'centra van onrust' herhaaldelijk en langdurig gesloten. Bij sluiting is het ook verboden om studiemateriaal voor thuisstudie uit te delen. Juist deze sluitingen leidden menigmaal tot onrust. Leerlingen van een meisjesschool hielden, als protest tegen de sluiting van hun school, een 'sit down demonstratie', waarop soldaten binnendrongen, traangasgranaten en rubber kogels afvuurden en tientallen meisjes verwonden.

'Al-Haq' schrijft: „Bij het ter perse gaan van dit rapport duurt de sluiting, een maatregel die internationaal zonder precedent is, al elf maanden.“ De auteurs menen dat het doel van deze collectieve straf is, „de prijs van de opstand te verhogen in de hoop dat dit de geestkracht van de bevolking zal breken“.

Tot de economische maatregelen behoort het met geweld openbreken van de winkels van stakende winkeliers, het afsluiten van water en/of elektriciteit, betaling van belasting afdwingen met vuurwapenen, het opleggen van huisarrest in de oogsttijd waardoor de oogst verloren gaat en het vernielen van olijfpersen. 'Al-Haq' concludeert: „De Palestijnse handel en het levensonderhoud van hele gemeenschappen wordt gegijzeld ten behoeve van Israëls eigen politieke agenda.“

Aan het slot wijzen de samenstellers op artikel 1 van de vierde Conventie van Genève: „De ondertekenaars verbinden zich, onder alle omstandigheden deze Conventie te respecteren en handhaving ervan te waarborgen ('to ensure respect')“. 'Al-Haq' ziet dit artikel 1 als uitgangspunt voor de internationale gemeenschap voor het nemen van stappen tegen het niet-nakomen van de overeengekomen regels door een bezetter „wiens aanval op dit volk niet meer en niet minder is dan een straf voor het verlangen (er) te zijn“.

Geen opwekkende lectuur, dit rapport. Wie een vrije avond heeft en zich ontspannen wil kan beter naar een pretentieloos televisie-programma kijken dan kennis te nemen van 'Punishing a Nation'. Maar voor wie wil weten hoe de situatie in het door Israël bezette gebied is, is dit boek een 'must'.

Ds. J. M. Snoek is emeritus gereformeerd predikant. Hij besprak 'Punishing a Nation' – Human Rights Violations during the Palestinian Uprising December 1987 – December 1988. Uitg.: Al-Haq/Law in the Service of Man. In Nederland verkrijgbaar bij het Nederlands Palestina Komitee, Postbus 10520, 1001 EM Amsterdam. Omvang 335 blz., f 20.- plus porto.

60